

**MILLIY MADANIY MARKAZLAR – YOSHLARDA MILLATLARARO
TOTUVLIK VA FUQAROLIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH OMILI**

Ma'mun Universiteti magistratura bosqichi

Tarix yo'nalishi 1-kurs talabasi

Karimov Asadbek

+998990727373

E-mail: asadbekkarimov700@gmail.com

Ilmiy rahbar: t.f.n , dots.

N.K.Nurullayeva

E-mail: nurullayeva_nodira@mamunedu.uz

ANNOTATSIYA

Mazkur mavzu milliy madaniy markazlar yoshlarda millatlararo totuvlik va fuqarolik madaniyatini shakllantirish omili va ahamiyatini yoritishga bag'ishlangan. Unda millatlararo totuvlik tushunchasi, uning jamiyat barqarorligi hamda taraqqiyotidagi ahamiyati, shuningdek, milliy madaniy markazlarning yoshlar ma'naviyatini shakllantirishdagi vazifalari tahlil qilingan. Tadqiqot davomida ushbu markazlarning madaniy-ma'rifiy faoliyati, ular tomonidan tashkil etiladigan tadbirlarning yoshlar dunyoqarashiga ta'siri hamda bag'rikenglik va o'zaro hurmatni mustahkamlashdagi roli ko'rib chiqilgan. Shu bilan birga, mavjud yutuqlar bilan bir qatorda ayrim muammolar va ularni hal etish yo'llari ham o'rganilgan.

Umuman olganda, ish millatlararo totuvlikni mustahkamlash hamda yoshlarni sog'lom ma'naviy muhitda tarbiyalashga xizmat qiluvchi ilmiy-amaliy xulosalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Millatlararo totuvlik, yoshlar tarbiyasi, milliy madaniy markazlar, bag'rikenglik, madaniy meros, ma'naviyat, do'stlik, ijtimoiy barqarorlik, milliy qadriyatlar, fuqarolik jamiyati.

**THE ROLE OF NATIONAL CULTURAL CENTERS IN EDUCATING
YOUTH IN THE SPIRIT OF INTERNATIONAL HARMONY**

ANNOTATION

This topic is devoted to highlighting the role and importance of national cultural centers in shaping interethnic harmony and civic culture among young people. It analyzes the

concept of interethnic harmony, its importance in the stability and development of society, as well as the tasks of national cultural centers in forming the spirituality of youth. During the study, the cultural and educational activities of these centers, the impact of the events organized by them on the worldview of young people, and their role in strengthening tolerance and mutual respect were considered. At the same time, along with existing achievements, some problems and ways to solve them were studied. In general, the work contains scientific and practical conclusions that serve to strengthen interethnic harmony and educate young people in a healthy spiritual environment.

Keywords: Interethnic harmony, youth education, national cultural centers, tolerance, cultural heritage, spirituality, friendship, social stability, national values, civil society.

РОЛЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ КУЛЬТУРНЫХ ЦЕНТРОВ В ВОСПИТАНИИ МОЛОДЕЖИ В ДУХЕ МЕЖДУНАРОДНОЙ ГАРМОНИИ АННОТАЦИЯ

Данная тема посвящена освещению роли и значения национальных культурных центров в формировании межнационального согласия и гражданской культуры у молодежи. Анализируется концепция межнациональной гармонии, ее значение для стабильности и развития общества, а также задачи национальных культурных центров в формировании духовности молодежи. В ходе исследования рассматриваются культурно-просветительская деятельность этих центров, влияние организуемых ими мероприятий на мировоззрение молодежи и их роль в укреплении толерантности и взаимного уважения. Одновременно, наряду с существующими достижениями, изучаются некоторые проблемы и пути их решения.

В целом, работа содержит научно-практические выводы, способствующие укреплению межнациональной гармонии и воспитанию молодежи в здоровой духовной среде.

Ключевые слова: Межнациональная гармония, воспитание молодежи, национальные культурные центры, толерантность, культурное наследие, духовность, дружба, социальная стабильность, национальные ценности, гражданское общество.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida dunyo xalqlari o'rtasida hamkorlik, bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni mustahkamlash eng muhim masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

Xususan, ko‘p millatli jamiyatlarda tinchlik va barqarorlikni ta‘minlash, turli millat va elat vakillarining o‘zaro hurmat asosida yashashi ijtimoiy taraqqiyotning asosiy omillaridan sanaladi. Shu bois yoshlarni millatlararo totuvlik, do‘stlik va bag‘rikenglik ruhida tarbiyalash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biridir.[1]

O‘zbekiston qadimdan turli millat va elatlar tinch-totuv yashaydigan bag‘rikeng mamlakat sifatida e‘tirof etiladi. Bugungi kunda ham mamlakatimizda yuzdan ortiq millat va elat vakillari yashab, ular uchun teng huquq va imkoniyatlar yaratilgan. Konstitutsiyada barcha fuqarolarning millati, dini, tili va ijtimoiy kelib chiqishidan qat‘i nazar tengligi mustahkamlangan bo‘lib, bu jamiyatda o‘zaro hurmat va ahillik muhitini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Yosh avlodni milliy hamda umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalashda milliy madaniy markazlarning o‘rni katta ahamiyatga ega. Ushbu markazlar turli millat vakillarining tili, urf-odatlarini va an‘analarini saqlash bilan birga, yoshlarni do‘stlik, bag‘rikenglik va vatanparvarlik ruhida kamol toptirishga hissa qo‘shadi. Ular tashkil etadigan madaniy tadbirlar, festival va uchrashuvlar yoshlarning boshqa millat madaniyatiga hurmatini oshirib, o‘zaro hamjihatlikni mustahkamlaydi.[2]

Shuningdek, milliy madaniy markazlar yoshlar orasida millatlararo kelishmovchiliklar, kamsitish holatlari va salbiy qarashlarning oldini olishda muhim ijtimoiy institut sifatida faoliyat yuritadi. Axborot oqimi kuchaygan hozirgi davrda yoshlar ongida sog‘lom tafakkurni shakllantirish hamda ularni turli zararli g‘oyalardan himoya qilishda ushbu markazlarning ma‘naviy-ma‘rifiy ishlari alohida ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, mazkur mavzuni o‘rganish yoshlarni millatlararo totuvlik ruhida tarbiyalashda milliy madaniy markazlarning o‘rni va ahamiyatini, ularning jamiyatdagi vazifalarini hamda yoshlar ma‘naviyatini yuksaltirishdagi hissasini tahlil qilishga imkon beradi. Shu bilan birga, millatlararo do‘stlik va hamjihatlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlar va kelgusidagi vazifalar ham yoritiladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Millatlararo totuvlik turli millat va elat vakillarining o‘zaro hurmat, tenglik, bag‘rikenglik hamda hamjihatlik tamoyillari asosida yashashini anglatadi. Har qanday jamiyatning tinchligi va barqaror taraqqiyoti millatlararo munosabatlarning sog‘lom yo‘lga qo‘yilishiga bevosita bog‘liqdir. Ayniqsa, ko‘p millatli davlatlarda fuqarolar o‘rtasida do‘stlik va ahillik muhitini shakllantirish muhim ijtimoiy vazifalardan biri hisoblanadi.[3]

O‘zbekiston Respublikasida millatlararo totuvlik davlat siyosatining asosiy va ustuvor

yo‘nalishlaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Mamlakatimizda yashayotgan barcha millat va elat vakillarining tili, dini, urf-odati hamda qadriyatlariga hurmat bilan yondashiladi. Bu holat yosh avlodni bag‘rikenglik, insonparvarlik va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash uchun mustahkam zamin yaratadi.

Yoshlarni millatlararo totuvlik ruhida shakllantirishda oila, ta’lim muassasalari va jamoatchilik tashkilotlarining o‘rni juda muhimdir. Ayniqsa, milliy madaniy markazlar bu jarayonda muhim ma’naviy-ma’rifiy vazifani bajaradi. Ular yoshlarning boshqa millat madaniyatlariga qiziqishini oshirib, turli xalqlar o‘rtasidagi do‘stlik va hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.[4]

Milliy madaniy markazlar – mamlakat hududida istiqomat qiluvchi turli millat vakillarining tilini, urf-odatlarini, an‘analari va madaniy merosini rivojlantirish maqsadida tashkil etilgan jamoat tuzilmalaridir. O‘zbekiston mustaqillikka erishgach, bu markazlarning faoliyatini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratildi. Bugungi kunda respublikada koreys, rus, qozoq, tojik, qirg‘iz, tatar, turkman va boshqa ko‘plab milliy madaniy markazlar faoliyat yuritmoqda.[5]

Mazkur markazlar millatlararo hamjihatlikni mustahkamlash, xalqlarning boy madaniy merosini asrab-avaylash hamda yoshlarni do‘stlik ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi. Ular tomonidan turli bayramlar, madaniy kechalar, festival va tanlovlar o‘tkazilib, yoshlarning boshqa millatlarning madaniyati bilan yaqindan tanishishiga sharoit yaratiladi.

Milliy madaniy markazlarning asosiy yo‘nalishlari quyidagilarni o‘z ichiga oladi:[7]

- milliy urf-odat va an‘analarni saqlash;
- ona tilini rivojlantirish va o‘rgatish;
- madaniy tadbirlar va festivallarni tashkil etish;
- yoshlar orasida bag‘rikenglik va do‘stlikni targ‘ib qilish;
- millatlararo hamkorlikni rivojlantirish.

Bunday faoliyat yoshlarning dunyoqarashini kengaytirib, ularda boshqa millatlarga nisbatan hurmat va tushunish hissini shakllantiradi.

Yosh avlodni millatlararo totuvlik ruhida tarbiyalashda milliy madaniy markazlar muhim tarbiyaviy vosita hisoblanadi. Turli tadbirlar orqali yoshlar boshqa xalqlarning tarixi, san‘ati, madaniyati va qadriyatlari bilan tanishadi, bu esa ularda bag‘rikenglik va o‘zaro hurmat tuyg‘ularini kuchaytiradi.[8]

Shuningdek, ushbu markazlar tomonidan tashkil etiladigan “Do‘stlik festivali”, “Milliy madaniyat kunlari”, ijodiy uchrashuvlar va ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar yoshlarning ijtimoiy faolligini oshiradi. Milliy qo‘shiqlar, raqslar, teatr tomoshalari va xalq amaliy san‘ati namoyishlari esa turli madaniyatlarga bo‘lgan qiziqishni yanada kuchaytiradi.

Bugungi kunda ayrim yoshlar axborot xurujlari va yot g'oyalar ta'siriga tushib qolish xavfi bilan yuzlashmoqda. Shu sababli milliy madaniy markazlar ularni sog'lom ma'naviy muhitda tarbiyalash, Vatanga sadoqat va insonparvarlik fazilatlarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.[9]

Mazkur markazlar yoshlarni birlashtiruvchi muhim ijtimoiy omil sifatida ham xizmat qiladi. Turli millat vakillarining birgalikdagi faol ishtiroki o'zaro do'stlik va hamkorlikni mustahkamlab, jamiyatda tinchlik va barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi.

O'zbekistonda millatlararo munosabatlarni rivojlantirish va bag'rikenglik muhitini mustahkamlash borasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Milliy madaniy markazlarni qo'llab-quvvatlash, ularning faoliyatini kengaytirish va yoshlar bilan ishlash tizimini takomillashtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Mamlakatimizda barcha millat vakillarining huquq va manfaatlarini ta'minlash, ularning madaniy qadriyatlarini rivojlantirish uchun zarur sharoitlar yaratilgan. Davlat tomonidan millatlararo do'stlikni mustahkamlashga qaratilgan tadbirlar muntazam o'tkazilib, bu esa yoshlarning barkamol, bag'rikeng va ma'naviy yetuk insonlar bo'lib shakllanishiga xizmat qilmoqda.[10]

Shunday qilib, milliy madaniy markazlar yoshlarni millatlararo totuvlik ruhida tarbiyalashda muhim ijtimoiy-ma'naviy institut bo'lib, ularning faoliyati jamiyatda do'stlik, hamjihatlik va barqarorlikni mustahkamlashga katta hissa qo'shadi.

Milliy madaniy markazlarning yoshlarni millatlararo totuvlik ruhida tarbiyalashdagi o'rni[11]

1-jadval

№	Faoliyat yo'nalishi	Mazmuni	Yoshlar tarbiyasiga ta'siri
1	Madaniy tadbirlar	Milliy bayramlar, festival va kechalar	Boshqa millatlar madaniyatiga hurmat oshadi
2	Til o'qitish	Ona tili kurslari va to'garaklar	Til va madaniyatga e'tibor kuchayadi
3	Ma'naviy-ma'rifiy ishlar	Uchrashuvlar, suhbatlar, seminarlar	Bag'rikenglik va dunyoqarash kengayadi
4	Ijodiy hamkorlik	Konsertlar, teatr va ko'rgazmalar	Do'stlik va hamjihatlik mustahkamlanadi

5	Yoshlar loyihalari	Tanlovlar, sport va volontyorlik	Ijtimoiy faollik ortadi
---	--------------------	----------------------------------	-------------------------

Yoshlarni millatlararo totuvlik ruhida tarbiyalash jarayonida milliy madaniy markazlar faoliyati muhim ahamiyatga ega ekanligi amaliyotda o'z isbotini topmoqda. O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, ushbu markazlar tashkil etayotgan madaniy-ma'rifiy tadbirlar yoshlarning turli millat va elatlarning madaniyatiga qiziqishini oshirib, ularda o'zaro hurmat va bag'rikenglik ko'nikmalarini shakllantirmoqda.[12]

Xususan, milliy bayramlar, madaniyat kunlari, festivallar va ijodiy uchrashuvlar yoshlarning ijtimoiy faolligini kuchaytirib, ularning jamiyat hayotiga yanada faol integratsiyalashuviga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bunday tadbirlar orqali yoshlar boshqa millatlarning urf-odat va an'analarini o'rganish bilan birga, o'z milliy qadriyatlarini ham chuqurroq anglash imkoniga ega bo'lmoqda.

Shu bilan birga, milliy madaniy markazlar faoliyatida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, ba'zi hududlarda yoshlarning jalb etilish darajasi yetarli emasligi, moddiy-texnik bazaning bir xil darajada rivojlanmagani hamda targ'ibot ishlarining ayrim joylarda sustligi ushbu jarayon samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu muammolarni bartaraf etish millatlararo totuvlikni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

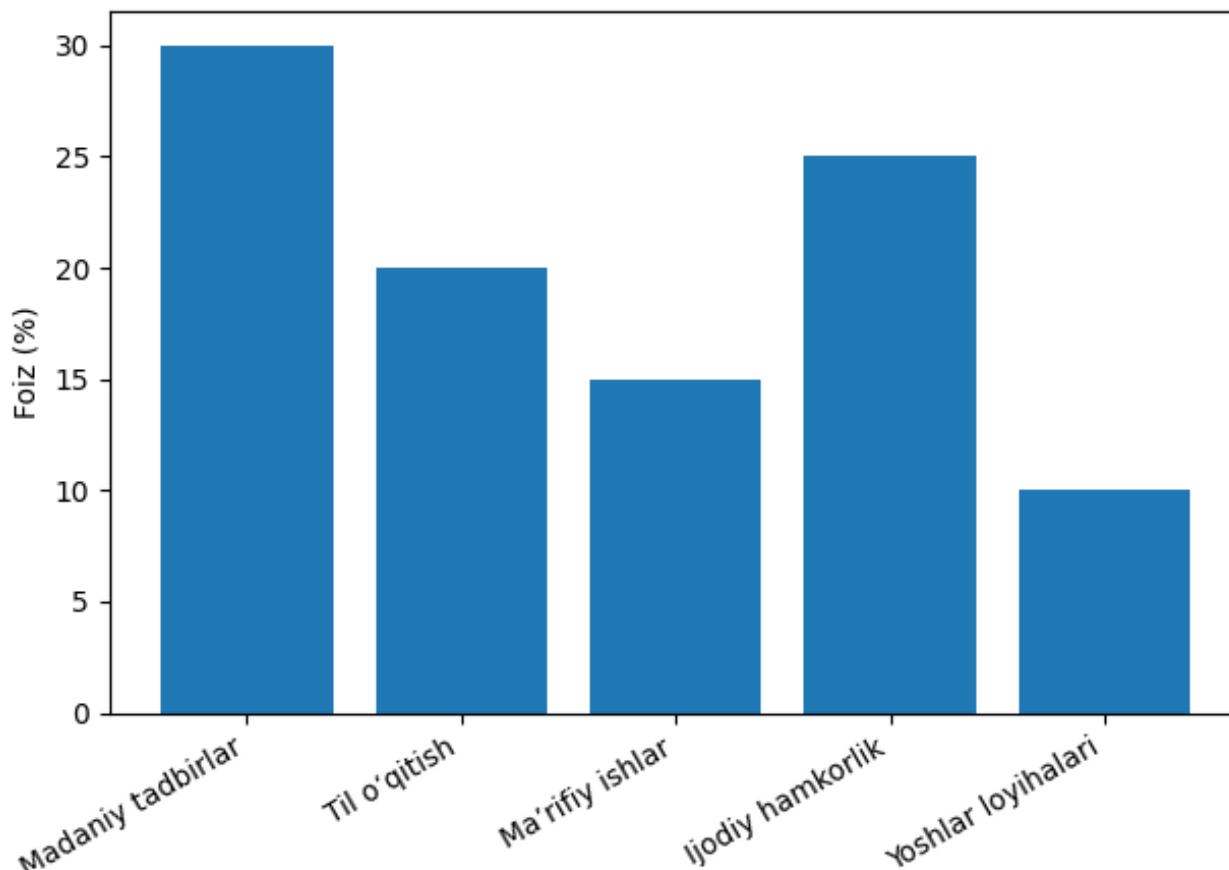
Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, milliy madaniy markazlar bilan doimiy aloqada bo'lgan yoshlar orasida bag'rikenglik darajasi nisbatan yuqoriroq bo'ladi. Ular boshqa millat vakillariga nisbatan ijobiy munosabatda bo'lib, stereotiplardan xoli, ochiq fikrlashga moyil bo'ladilar.

Bunday yoshlar turli millat vakillari bilan bir jamoada o'qish, ishlash va hamkorlik qilish jarayonida o'zaro ishonch va hurmatni saqlashga intiladi. Bu esa jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shu sababli milliy madaniy markazlar yoshlar tarbiyasida ijobiy psixologik muhitni shakllantiruvchi muhim vosita sifatida baholanadi.

Olib borilgan tahlillar asosida quyidagi ijobiy natijalar qayd etildi:

- yoshlar o'rtasida millatlararo do'stlik va hamjihatlikning mustahkamlanishi;
- turli millatlarning madaniy merosiga qiziqishning ortishi;
- bag'rikenglik va o'zaro hurmat madaniyatining rivojlanishi;
- yoshlarning ijtimoiy faolligi va jamoat ishlaridagi ishtirokining kengayishi;
- millatlararo ziddiyatlar va salbiy stereotiplarning kamayishi.

Ushbu natijalar milliy madaniy markazlar faoliyatining jamiyat hayotidagi ahamiyati qanchalik yuqori ekanini yaqqol namoyon etadi.

1-rasm. Milliy madaniy markazlar faoliyati ta'siri (statistik diagramma)[13].

Umuman olganda, milliy madaniy markazlar yoshlarni millatlararo totuvlik ruhida tarbiyalashda samarali ijtimoiy institut sifatida faoliyat yuritmoqda. Ularning ishlari nafaqat madaniy merosni asrab-avaylashga, balki jamiyatda tinchlik, do'stlik va barqarorlikni mustahkamlashga ham xizmat qiladi.

Shu bilan birga, ushbu yo'nalishdagi faoliyatni yanada takomillashtirish, yoshlarning ishtirokini kengaytirish, zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish hamda targ'ibot ishlarini kuchaytirish zarur hisoblanadi. Bu esa kelgusida millatlararo totuvlikning yanada mustahkamlanishiga zamin yaratadi.

XULOSA

Yoshlarni millatlararo totuvlik ruhida tarbiyalash bugungi globallashtirish sharoitida jamiyatning barqarorligi va taraqqiyotini ta'minlovchi muhim omillardan biri sanaladi. Ushbu jarayonda milliy madaniy markazlarning o'ri beqiyos bo'lib, ular turli millat

va elat vakillarining madaniyati, tili hamda urf-odatlarini saqlash va rivojlantirish bilan birga, yoshlar ongida bag‘rikenglik va o‘zaro hurmat kabi qadriyatlarni shakllantiradi. Tahlillar natijasi shuni ko‘rsatadiki, milliy madaniy markazlar tomonidan o‘tkazilayotgan madaniy-ma‘rifiy tadbirlar yoshlarning dunyoqarashini kengaytiradi, ularni turli millat vakillariga nisbatan ijobiy munosabatda bo‘lishga yo‘naltiradi hamda jamiyatda do‘stlik va hamjihatlik muhitini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bundan tashqari, ushbu markazlar yoshlarni yot g‘oyalardan himoya qilish va ularni sog‘lom ma‘naviy muhitda tarbiyalashda ham muhim rol o‘ynaydi.

Xulosa qilib aytganda, milliy madaniy markazlar faoliyatini yanada takomillashtirish, ularning yoshlar bilan ishlash tizimini kuchaytirish hamda zamonaviy axborot vositalaridan samarali foydalanish millatlararo totuvlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Natijada jamiyatda tinchlik, barqarorlik va o‘zaro hurmatga asoslangan ijtimoiy muhit yanada mustahkamlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A. Yuksak ma‘naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma‘naviyat, 2008.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
3. Mirziyoyev Sh.M. Nutq va ma‘ruzalari (2017–2025 yillar). – Toshkent.
4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarorlari va farmonlari to‘plami. – Toshkent.
5. Abdug‘aniyev A. Ma‘naviyat asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
6. Jo‘rayev N. Milliy g‘oya va ma‘naviyat. – Toshkent, 2017.
7. To‘raqulov B. Jamiyat va millatlararo munosabatlar. – Toshkent, 2018.
8. O‘zbekiston Respublikasi Milliy madaniy markazlar faoliyati bo‘yicha hisobotlar. – Toshkent.
9. Ismailov S. Ijtimoiy pedagogika asoslari. – Toshkent, 2020.
10. Rahimov A. Bag‘rikenglik va jamiyat. – Toshkent, 2019.
11. Karimova D. Yoshlar tarbiyasi va ma‘naviyat. – Toshkent, 2021.
12. Internet manbalari: www.lex.uz
13. Internet manbalari: www.ziyonet.uz